

6530 - آیا می‌توان به واسطه‌ی سحر کسی را از همسرش دور کرد؟

سوال

آیا این صحیح است که انسان می‌تواند با کسی دیگر کاری کند که در زندگی‌اش شکست بخورد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

قول صحیح نزد جمهور اهل سنت این است که سحر حقیقت دارد و ممکن است - با تقدیر و اراده‌ی خداوند - در شخص مقابل تاثیر سوء بدنی بگذارد و حتی منجر به قتل او شود.

امام قرافی می‌گوید: **سحر حقیقت دارد و چه بسا شخص مسحور کشته شود یا طبع و عاداتش عوض شود... امام شافعی و احمد بن حنبل نیز بر این عقیده هستند... الفروق (۴/ ۱۴۹).**

معتزله و قدریه (منکران تقدیر) در این مورد با اهل سنت مخالفت کرده‌اند که مخالفتشان اعتباری ندارد و قرافی و دیگران بیان کرده‌اند که صحابه درباره‌ی حقیقت داشتن سحر اتفاق داشتند، پیش از آنکه کسانی بیایند و آن را انکار کنند.

از دلایل اهل سنت بر حقیقت داشتن سحر:

۱ - الله متعال می‌فرماید: وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَائِكِينَ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ [بقره/ ۱۰۲] (اما شیاطین کفر ورزیده که به مردم سحر می‌آموختند و [نیز از] آنچه بر آن دو فرشته هاروت و ماروت در بابل فرو فرستاده شده بود [پیروی کردند] با اینکه آن دو [فرشته] هیچ‌کس را تعلیم [سحر] نمی‌دادند مگر آنکه [قبلا به او] می‌گفتند: ما [وسیله‌ی] آزمایشی [برای شما] هستیم پس زنهار کافر نشوی؛ [ولی] آن‌ها از آن دو چیزهایی می‌آموختند که به وسیله‌ی آن میان مرد و همسرش جدایی بیفکنند، هر چند بدون فرمان الله نمی‌توانستند به وسیله‌ی آن به احدی زیانی برسانند و چیزی می‌آموختند که برایشان زیان داشت و سودی بدیشان نمی‌رسانید).

دلالت آیه بر حقیقت داشتن سحر واضح است و اینکه ساحر می‌تواند با سحر خود میان فرد و همسرش جدایی اندازد و می‌تواند - به امر خداوند و تقدیر این جهانی او - زیان برساند.

۲- الله متعال می‌فرماید: وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ [فلق/ ۴] (و از شر دمندگان افسون در گره‌ها). منظور از نفاثات فی العقد زنانی هستند که سحر خود را گره می‌زنند و بر آن می‌دمنند، و اگر سحر حقیقت نداشت خداوند متعال ما را امر به پناه بردن از آن نمی‌کرد.

۳- از دیگر ادله‌ی حقیقت داشتن سحر، جادو شدن رسول الله ﷺ توسط لبید بن أعصم یهودی است، چنانکه در صحیح بخاری و مسلم آمده است.

۴- همینطور به واقع شدن عینی آن استدلال کرده‌اند؛ چیزی که نمی‌توان انکارش کرد. ابن قیم می‌گوید: سحر [ی که تاثیر آن با] بیمارسازی یا سنگینی و یا ایجاد اختلال عقلی و یا ایجاد محبت و تنفر [نمایان می‌گردد] موجود است و عموم مردم با آن آشنا هستند و برخی خود دچار آن شده‌اند التفسیر القيم (۵۷۱).

ابن قدامه می‌گوید: نزد مردم وجود [نوعی از سحر به نام] عقد (به معنای حبس) مشهور است که باعث می‌شود مرد نتواند هنگام ازدواج با زنی به او نزدیک شود... تا جایی که [خبر از چنین سحری] متواتر شده و نمی‌توان آن را انکار نمود و اخبار و داستان‌های ساحران آنقدر متواتر است که ممکن نیست برای دروغ گفتن درباره‌ی آن توافقی صورت گرفته باشد المغنی (۱۵۱/۸).

راه‌های در امان ماندن از سحر بسیار است، از جمله:

۱- رُقیه (خواندن قرآن یا دعا‌های شرعی بر شخص) که بهترین آن با قرآن کریم و سپس دعا‌های صحیح است.

۲- بیرون آوردن و باطل کردن سحر.

ابن قیم - رحمه الله - می‌گوید: «روش رسول الله ﷺ در علاج این بیماری؛ در این باره از وی دو نوع [علاج] روایت شده است:

یکی از راه‌های معالجه‌ی سحر که بهترین است، خارج کردن و باطل ساختن سحر است، چنان که از پیامبر ﷺ ثابت شده که از پروردگار خواست محل سحرش را به وی نشان دهد، پس خداوند [توسط جبرئیل] وی را از محل جادو مطلع ساخت، پس آن را که شانه و مقداری موی باقیمانده در شانه و پوست شکوفه‌ی خرما‌ی نر بود از چاهی بیرون آوردند. پس از خارج ساختن سحر حالش خوب شد بلکه انگار از بند رسته باشد [بهتر از قبل شد]. این بهترین راه معالجه‌ی بیمار سحر است که مانند در آوردن ماده‌ی خبیث و دور انداختن آن است».

۳- حجامت و خارج ساختن آن از بدن.

ابن قیم در تکمیل سخن پیشین خود می‌گوید: نوع دوم تخلیه‌ی محلی است که زیان سحر به آن رسیده است، زیرا سحر در

طبیعت و تحریک و تشویش مزاج تاثیر می‌گذارد؛ بنابراین هرگاه اثر آن در عضوی ظاهر شد و تخلیه‌ی ماده‌ی فاسد شده از آن عضو ممکن بود بسیار سودمند است زاد المعاد (۴/ ۱۲۴-۱۲۵).

والله اعلم